

Mål – och budget 2018 -2020

Antagen av kommunfullmäktige xx-xx-xx

Vision, styrmodell och mål

Vision 2025

Bollebygds kommuns vision

Bollebygd – kommunen där vi bor bra och lever länge

Bollebygd med 12 000 invånare är en attraktiv kommun. I Bollebygd är människorna trygga, stolta, självständiga men också mycket måna om gemenskapen. Entreprenörsandan är ett signum för den trevliga kommunen. Snabba och miljövänliga förbindelser till Göteborg, Borås, Landvetter flygplats och Göteborgs Hamn gör Bollebygd till en plats nära världen.

Boende i Bollebygd ingår i en av Sveriges största arbetsmarknadsregioner. Det lilla samhället gör vardagen enkel. Med ett levande centrum, mångfald i boendeformer, böljande landskap och bra utbud av samhällsservice känns det härligt att bo i Bollebygd.

Styrmodell

Kommunens styrmodell beskriver ansvarsfördelning och roller avseende fastställande och uppföljning av mål, gemensamma begrepp, principer för mål, tidplan etc. Styrmodellen bidrar till att skapa helhetsperspektiv, samordning mellan nämnder samt ökad transparens i kommunens budget- och uppföljningsprocess. En ny styrmodell fastställdes i början på 2016.

Övergripande mål, nämndmål och nyckeltal

Kommunfullmäktige utöver styrning genom att besluta om kommunens vision, övergripande mål, övergripande strategier, strategiskt inriktningsdokument, nämndmål, mål för god ekonomisk hushållning, nyckeltal, driftbudgetramar samt investeringsbudget för styrelse och nämnder. Beslut om nämndmål och nyckeltal gäller i ett år och utgör en del av kommunfullmäktiges budgetbeslut. För att begränsa antalet nämndmål kompletteras nämndmålen med ett antal nyckeltal.

Nedan redovisas av kommunfullmäktige angivna nämndmål 2018 kopplat till kommunens övergripande mål.

Ökat arbetsdeltagande

Kommunstyrelsen

- Kommunen ska senast 2018 vara bland de 50 kommuner som rankas högst i Svenskt näringslivs ranking av lokalt företagsklimat. I ranking 2017 ska kommunens placering i Svenskt näringsliv vara plats 100 eller bättre.
- Vid upphandling ska kollektivavtal (eller motsvarande) och meddelarskydd krävas där detta är relevant
- Sjukfrånvaron ska minska (gäller samtliga nämnder)

Bildnings- och omsorgsnämnden

- Skapa möjligheter till sysselsättning för personer som står långt från arbetsmarknaden

Samhällsbyggnadsnämnden

- Andel hushåll och företag med möjlighet till bredband med minst 100 Mbit/s ska uppgå till minst 90 procent vid utgången av år 2020

Trygga och goda uppväxtvillkor**Bildnings- och omsorgsnämnden**

- Alla elever ska vara behöriga till gymnasieskolan.
- Alla barn ska ha tillgång till en förskola där verksamheten är lärarik
- Alla elever i fritidshemmet ska ha tillgång till en verksamhet där deras utveckling och lärande stimuleras samt erbjuder dem en meningsfull fritid och rekreation.
- Kommunen ska tillse att det finns tillgång till familjehem, hem för vård och boende och stödboende i egen regi.

Samhällsbyggnadsnämnden

- Främja goda matvanor i verksamheterna förskola/ skola
- Andel ekologiska livsmedel, av totalt livsmedelsinköp i verksamheterna, ska fortsätta att öka och inte understiga 40 % vid utgången av 2020

Åldrande med livskvalitet**Bildnings- och omsorgsnämnden**

- Äldre ska kunna åldras med bibehållet oberoende

(Äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag,

kunna

åldras i trygghet och med bibehållet oberoende, bemötas med respekt samt ha tillgång

till

god vård och omsorg

Samhällsbyggnadsnämnden

- Fler av kommunens lokaler ska vara tillgänglighetsinventerade och inlagda i VGR:s tillgänglighetsdatabas
- Andel personer som ser fram emot måltiden (kundnöjdheten) mitt på dagen ska öka inom äldreomsorgen

Hållbar livsmiljö

Kommunstyrelsen

- Utveckla samarbetet med idrotts- och fritidsföreningar, byalag, pensionärsorganisationer och andra utvecklingsgrupper

Bildnings- och omsorgsnämnden

- Verksamheterna ska skapa en tillgänglig miljö utifrån var och ens egna möjligheter

Samhällsbyggnadsnämnden

- Giftfria inomhusmiljöer för barn och unga ska främjas
- Bostäder i olika upplåtelseformer med olika storlek, arkitektur och standard.

Nyckeltal

Tabell 1 Nämndernas nyckeltal 2018

Nämnd	Nyckeltal	Aktuellt värde	Datum för värde	Grön	Gul	Röd
KS	Befolkningsutveckling, %	3,7%	20161231	>2	1,3-1,9	< 1,2
KS	Arbetslöshet 16-64 år, %	1,7%	20161231	<3	3-4	>4
KS	Arbetslöshet 18-24 år, %	1,7%	20161231	<4	4-5	>5
KS	Nöjd-Region-Index	57	2016	>60	57-60	<57
KS	Nöjd-Medborgar-Index	46	2016	>53	50-53	<50
KS	Nöjd-Inflytande-Index	38	2016	>40	37-40	<37
KS	Hållbart medarbetarengagemang	77	2016	>80	65-79	<64
KS	Trygg och säker kommun (ranking)	10	2016	<25	25-100	>100
KS	Antal anmälda fall av skadegörelse per 1000 invånare	5,5	2015	<5	5-10	>10
SBN	Utläckage vattenledningsnäten: - Olsfors - Töllsjö - Bollebygd	42 % 23 % 9 %	2016	<20	20-30	>30
SBN	Andel nöjda kunder av dem som varit i kontakt med kommunen i tekniska frågor ska minst ligga över snittet i riket (53%) Källa: Kritik på teknik	53	2015	>55	50-55	<50

SBN	Mängd insamlat hushållsavfall (kg/person). Källa: avfall web	464 kg	2015	<416	416-520	>520
SBN	Andel av kommunens tjänstefordon som är miljöklassade	6,8 % 7,1 %	201 2015	> 24 %	10-24 %	< 30 %

BON	Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0-17 år	18,0	2015	>17	14-16	<13
BON	Meritvärde i år 9, lägeskommun, genomsnitt 17 ämnen	233	2016	>225	219-224	<219
BON	Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	80	2016	>81 %	78-80	<77 %
BON	Invånare 16-64 år som är arbetslösa el. i konjunkturberoende program, andel	4,1	2016	< 5,0	5,1-6,9	>6,0
BON	Utförd och dokumenterade smärtskattningar med validerat instrument sista levnadsveckan , andel i %.	76,9	2016	> 75%	42-74	< 41 %
BON	Elever som deltar i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7-15 år, (%)	13	2015	>25	16-24	< 15
BON	Anställda i förskolan, andel (%) årsarbetare med förskollärarexamen	48	2015	>75	41-74	<40
BON	Brukare med mer än 120 timmar/månad hemtjänst	3	2016	>1	1-2	< 3

Mål för god ekonomisk hushållning

Kommunallagen stadgar att varje kommun ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska anges för verksamheten. Utöver detta ska finansiella mål anges. I regeringens proposition 2004/05:100 ges följande tolkning av begreppet ”god ekonomisk hushållning”:

”Varje generation bör bära kostnaden för den service som generationen själv beslutat om och själv konsumerar:”

Genom att formulera tydliga mål har de förtroendevalda möjlighet att staka ut den politiska färdriktningen. För att kunna följa upp om verksamheten är effektiv eller ej krävs att det formuleras mål som är tydliga och mätbara. De mål som anges för verksamheten står i relation till de ekonomiska resurser som ställs till förfogande. Kommunfullmäktige beslutar i budget om övergripande mål för respektive styrelse och nämnds verksamhet vilka är i av betydelse för god ekonomisk hushållning. Målen följs upp i delårsrapport och årsredovisning.

En god finansiell ställning är viktigt för en kommun eftersom det ger en rimlig handlingsfrihet. Planperiodens resultat kombinerat med en hög investeringsnivå medför att Bollebygds finansiella ställning försvagas. I det längre perspektivet är dock målsättningen fortsatt att stärka kommunens finansiella ställning.

Kommunstyrelsen

- Det ekonomiska resultatet ska över tid motsvara 4 procent av intäkterna för skatter och generella statsbidrag.
- Över tid ska minst 40 % av kommunens investeringar finansieras med egna medel

Bildnings- och omsorgsnämnden

- All verksamhet skall så långt som möjligt bedrivas inom kommunen. Hemmaplanslösningar ska eftersträvas och ökas kontinuerligt, så att alla kommuninvånare i möjligaste mån kan erbjudas verksamhet i hemkommunen

Ekonomi

Intäkter under planperioden 2018-2020

2.1.2 Skatter och statsbidrag 2018-2020

En avgörande faktor för intäkternas storlek är antalet invånare i kommunen. Antalet invånare beräknas i detta dokument uppgå till 9 240 den 1:e november 2017, vilket motsvarar en ökning med 152 invånare jämfört med 1:e november 2016. Prognostiserade intäkter har tagits fram med hjälp av Sveriges kommuner och landstings (SKL) beräkningsmodell för skatter och statsbidrag. Som grund för budget används SKL:s intäktsprognos från 2017-04-27. Den skattesats som ligger till grund för beräkningen är 21:59.

Tabell 2: Skatter och generella statsbidrag 2018-2020 (tkr)

År	2018	2019	2020
Invånare, 1 nov föregående år	9 084	9 270	9 455
Utveckling skatteunderlag %	4,0 %	3,5 %	3,6%
Förvärvsinkomster, skattekronor	2 038 000	2 105 000	2 181 300
Skattesats	21,59	21,59	21,59
Skatteintäkt, tkr	440 087	455 500	471 900
Inkomstutjämning	65 600	67 900	70 300
Regleringsbidrag, tkr	-1 689	-2 500	-3 480
Kostnadsutjämning, tkr	-644	-650	-657
LSS-utjämning tkr	-4 949	-4 999	-5 049
Kalkyl Kommunal fastighetsavgift	18 295	18 295	18 295
Summa skatter och statsbidrag, tkr	516 700	533 500	551 300

De olika delarna i det kommunala utjämningsystemet består av nedanstående delar. Syftet med utjämningsystemet är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner i landet att kunna tillhandahålla sina invånare likvärdig service oberoende av kommuninvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden.

Inkomstutjämning utjämnar skillnader i skatteinkomster mellan kommuner och mellan landsting. Från 2005 är det staten som genom ett bidrag betalar huvuddelen av inkomstutjämnningen. Samtidigt avskaffades det generella statsbidrag som tidigare utgick till kommuner och landsting. Systemet utgår från det genomsnittliga skatteunderlaget per invånare i landet (medelskattekraften). Underlaget för kommuners inkomstutjämning beräknas som skatteutjämningsunderlaget minus kommunens eget skatteunderlag. Kommuner för vilka skatteutjämningsunderlaget är större än det egna skatteunderlaget får ett bidrag och vice versa.

Regleringsbidrag: statens finansiering av inkomstutjämningen styrs av utvecklingen av det kommunala skatteunderlaget. Eftersom staten inte vet på förhand vad kostnaden för inkomstutjämningen blir ingår i utjämningsystemet en regleringspost i form av regleringsbidrag/regleringsavgift. Denna post används för den ekonomiska regleringen av den kommunala finansieringsprincipen samt för att reglera effekterna av andra åtgärder som påverkar det kommunala skatteunderlaget. Om summan av samtliga bidrag minus de inbetalda avgifterna blir lägre än det belopp som staten beslutat tillföra får kommuner eller landsting ett regleringsbidrag på kvarvarande belopp och vice versa.

Kostnadsutjämningen syftar till att utjämna strukturella behovs- och kostnadsskillnader mellan enskilda kommuner respektive landsting. Utjämningen ska ske för skillnader i behov av kommunal service och för förutsättningarna att producera denna service, det vill säga sådana skillnader som inte kommuner och landsting inte själva kan råda över. Utjämningen ska däremot inte ske för kostnadsskillnader som beror på skillnader i vald servicenivå, kvalitet, avgiftssänkning och effektivitet.

Driftbudgetramar 2018

Aktuell budget

Budgetmodellen har sin start i den aktuella budgetramen som är beslutad för respektive nämnd föregående år i kommunfullmäktige i juni (alternativt november).

Effekt fattade beslut

Här redovisas konsekvensen av beslut som är fattade efter det att föregående års budgetram beslutades i kommunfullmäktige i juni (alternativt november). Beloppet under bildnings- och omsorgsnämnden avser ökad ram för kaptalkostnader för konstgräsplan Olsfors, Stationshuset samt hyreskostnader för de byggnader som inte avvecklades enligt plan med anledning av ombyggnationen av Bollebygdskolan. Sänkt intern ränta innebär lägre kostnader för samtliga nämnder vilket justerats.

I och med valåret 2018 tillförs valnämnden medel för detta.

Förväntade ökade kostnader avseende pensioner redovisas under finansiering.

Befolkningsförändringar

Bildnings- och omsorgsnämnden kompenseras för ökade volymer inom verksamheterna förskola, förskoleklass, fritidshem samt äldreomsorg.

För att beräkna ramförändringens storlek används en modifierad enhetskostnad för respektive verksamhet.

Enhetskostnaderna korrigeras avseende så kallade overheadkostnader och i vissa fall även lokalkostnader. Tanken är att en ökning eller minskning av verksamhetens volym inte automatiskt för med sig ökade eller minskade kostnader för administration, ledning och lokaler. Detta medför att eventuella förändringar i lokalbehov till följd av volymförändringar hanteras särskilt. I nedanstående tabell framgår vilka prestationer som är till grund för bildnings- och omsorgsnämndens budgetram 2018.

Tabell 4: Aktuella prestationer i budgetramar 2018

Prestationer	2017	Förändring	2018
Förskola	520	51	571
Fritidshem	475	91	566
Förskoleklass	131	6	137
Grundskola inkl särskola	1 100	61	1 161
Gymnasieskola inkl gymnasiesär	296	42	338
Hemtjänst	124	8	132
Särskilt boende	77	3	80

Utöver dessa ökade prestationer tillförs Bildnings- och omsorgsnämnden medel för fler insatser inom LSS och IFO. Totalt uppgår ersättningen för befolkningsförändringar till 24 000 tkr för Bildnings- och omsorgsnämnden.

Även övriga nämnder påverkas av att kommunen växer, följande har tillförts budgeten 2018:

- Förstärkt administration kommunstyrelseförvaltningen, **-1 200 tkr**
- Minskad ram skolskjutsar, **1 200 tkr**
- Volymökning IT, **-400 tkr**
- Personalförmåner, **- 200 tkr**
- Fackliga företrädare, **-200 tkr**
- Översiktsplan, **- 1 000 tkr**
- Underbemanning, miljöskydd, **-300 tkr**
- Bredbandsutbyggnad, **-250 tkr**
- Samförläggning, bredband, **-700 tkr**

Indexering

Indexering innebär att förväntade kostnads- och intäktsökningar hanteras genom att nämndernas ramar indexeras. Det finns möjlighet till differentierade index beroende på olika förutsättningar för olika intäkts- och kostnadsslag. Det är därför av stor vikt att förvaltningar meddelar inför budgetarbetet om det förväntas skilda indexeringar jämfört med den generella indexeringen som är motsvarande 2 procent för varor och tjänster. Det sker inte någon indexering av lönekostnader i denna del i modellen (se nedan lönerörelse).

Politiska prioriteringar

Bollebygds ridklubb har inkommit med en ansökan avseende byggande av stall samt byggnad

för personal och uppehållsutrymmen. Totalt är investeringen på 3,5 mnkr där kommunens bidrag är 1,4 mnkr fördelat på tre år, 2017-2019. I denna budget anslås 492 tkr för 2018.

Förändringsuppdrag

Detta innebär att verksamheterna kan utsättas för rationaliseringstryck. Förändringskravet kan vara ett generellt förändringskrav och därmed påverka verksamheterna i lika omfattning. Det kan också vara differentierat och därmed påverka verksamheter i olika grad. 2018 är förändringsuppdraget 0,3 % generellt.

Tabell 5: Förändringsuppdrag per nämnd 2018

	KS	BON	SBN
Generellt förändringsuppdrag	-220	-1 100	-130

Ofördelad budget

Här reserveras medel som främst är avsedda för att kompensera för oförutsedda kostnader, dock inte volymökningar. Rutinen för att erhålla medel ur denna ofördelade budget är att framställa ska till kommunstyrelsen i god tid före bokslut så att beslut hinner tas innan bokslut behandlas i respektive nämnd. För år 2018 finns medel avsatta för ofördelad budget med 2 000 tkr.

Lönerörelse

Här reserveras medel kommuncentralt för den kommande lönerörelsen. Det innebär ökade möjligheter för kommungemensamma omfördelningar och ett effektivare sätt att säkra att index för löner inte används för annan verksamhet än vad som avsetts. Utgångspunkten är att kommunstyrelsens arbetsutskott fördelar utrymmet och även bedömer vilken nivå av det avsatta utrymme som behövs användas innevarande budgetår för att åstadkomma önskvärda satsningar. I budget 2018 uppgår indexeringen för löner till 3 procent totalt för kommunen. Denna indexering innebär ett utrymme varierande lönenivåer beroende på prioriteringar av olika yrkesgrupper.

Räntenetto

Här budgeteras kostnader för räntenetto som uppstår med anledning av bland annat lånefinansiering.

Tabell 6: Driftbudgetramar enligt budgetmodell 2018 (tkr)

	Aktuell	Eff fattade	Justeringar	Befolkn	S:a exkl	Index	S:a inkl	Pol	S:a exkl	Förändr	Summa
Budgetram	budg 17	beslut		förändr	index		index	priori.	faktor	uppdrag	
Bildnings- och omsorgsn	-364 766	-1 500	900	--24 000	-389 366	-2 200	-391 566		-391 566	1 100	-390 466
Samhällsbyggnadsn	-32 220		350	-2 250	-34 120	-150	-34 270		-34 270	130	-34 140
Kommunstyrelsen	-55 590		150	-800	-56 240	-600	-56 840		-56 840	220	-56 260
Jävsnämnd	-70				-70		-70		-70		-70
Kommunfullmäktige	-1 363				-1 363	-27	-1 390		-1 390		-1 390
Revisionen	-809				-809	-16	-825		-825		-825
Valnämnd	-47		-123		-170		-170		-170		-170
Överförmyndare	-750				-750	-15	-765		-765		-765
Finansförvaltningen		-1 000			-1 000		-1 000		-1 000		-1 000
Summa	-455 615	--1 283	-1 277	-27 050	-483 888	-3 008	-486 896		-486 896	1 450	-485 446

Ofördelad budget	-2 000
Lönerörelse 2017	-7 200
Lönerörelse 2018	-7 400
Anläggningsbidrag	-492
Räntenetto	-3 500
Summa	-506 038
Skatter & Statsbidrag	516 700

Resultat	10 662
-----------------	---------------

Driftbudgetramar 2018-2020

Tabell 7: Driftbudgetramar 2018-2020 (tkr)

Nämnd	2018	2019	2020
Kommunfullmäktige	-1 390	-1 400	-1 410
Revisionen	-825	-835	-845
Valnämnd	-170	-150	-50
Överförmyndare	-765	-780	-795
Kommunstyrelse	-56 620	-57 200	-57 800
Bildnings- och omsorgsnämnd	-390 466	-398 000	-406 000
Samhällsbyggnadsnämnd	-34 140	-34 500	-34 900
Jävsnämnd	-70	-70	-70
Summa nämnder	-484 446	-492 935	-501 870
Ofördelad budget	-2 000	-2 000	-2 000
Lönerörelse	-14 600	-22 600	-30 800
Anläggningsbidrag	-492	-480	
Finansförvaltningen	-1 000	-1 800	-2 600
Räntenetto	-3 500	-4 500	-5 500
Summa centralt	-21 592	-31 380	-40 900
Summa verksamhetens nettokostnader	-506 038	-524 315	-541 770
Skatter & Statsbidrag	516 700	533 500	551 300
Budgeterat resultat	10 662	9 185	9 530

2.4 Resultaträkning 2018-2020

Tabell 8: Resultaträkning 2018-2020

Belopp i tkr	Budget 2018	Prognos 2019	Prognos 2020
Verksamhetens intäkter	85 000	87 500	90 000
Verksamhetens kostnader	-566 538	-584 015	-600 670
Avskrivningar	-20 000	-21 500	-23 000
Jämförelsestörande poster	0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-501 538	-518 015	-533 670
Skatteintäkter	440 100	455 500	471 900
Generella statsbidrag och utjämning	76 600	78 000	79 400
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	-4 500	-6 300	-8 100
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	10 662	9 185	9 530
Extraordinära poster	0	0	0
Årets resultat	10 662	9 185	9 530

Balans- och finansieringsbudget 2018-2020

Tabell 9: Balansbudget 2018-2020 (tkr)

Belopp i mkr	Budget	Prognos	Prognos
TILLGÅNGAR	2018	2019	2020
Anläggningstillgångar	513 610	669 071	734 750
Omsättningstillgångar	148 052	152 776	144 627
SUMMA TILLGÅNGAR	661 662	821 847	879 377
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital vid årets början	255 000	265 662	274 847
Ändrad redovisningsprincip	0	0	0
Årets resultat	10 662	9 185	9 530
Summa eget kapital	265 662	274 847	284 377
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	28 000	30 000	32 000
Summa avsättningar	28 000	30 000	32 000
Skulder			
Långfristiga skulder	288 000	433 000	483 000
Kortfristiga skulder	80 000	80 000	80 000
Summa skulder	368 000	513 000	563 000
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	661 662	821 847	879 377

Tabell 10: Finansieringsbudget 2018-2020 (tkr)

	Budget 2018	Prognos 2019	Prognos 2020
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat	10 662	9 185	9 530
Justering för av - och nedskrivningar	20 000	21 500	23 000
Justering för gjorda avsättningar	0	0	0
Justering för ej likviditetspåverkande poster	0	0	0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	30 662	30 685	32 530
Förändring av rörelsekapital			
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	0	0	0
Ökning/minskning förråd och lager	0	0	0
Ökning/minskning kortfristiga skulder	0	0	0
Förändring av rörelsekapital			
Kassaflöden från den löpande verksamheten	30 662	30 685	32 530
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investering i materiella tillgångar	-112 480	-176 150	-85 250
Försäljning av materiella tillgångar	0	0	0
Investering i finansiella tillgångar	-0	-0	-0
Försäljning av finansiella tillgångar	0	0	0
Kassaflöden från investeringsverksamheten	-112 480	-176 150	-85 250
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Förändring långfristiga skulder	80 000	145 000	50 000
Ökning av långfristiga fordringar	0	0	0
Kassaflöden från finansieringsverksamheten	80 000	145 000	50 000
Årets kassaflöde	- 1 818	-465	-2 720
Likvida medel vid årets början	40 000	38 182	37 717
Likvida medel vid årets slut	38 182	37 717	34 997

Investeringsbudget 2018, plan 2019-2020

Kommunen är sedan ett par år tillbaka i en period av stora investeringar. Dessa har bland annat utgjorts av byggnation ny skola, exploateringar och . Investeringarnas sammanlagda storlek medför att kommunens finansiella ställning försvagas.

Investeringsbudgeten inklusive exploateringar uppgår under de kommande tre åren (2018-2020) till drygt 370 mnkr, att jämföra med kommunens totala anläggningstillgångar vid utgången av 2016, 414 mnkr. Ifall man även tar hänsyn till de investeringar som görs under 2017 kommer de samlade anläggningstillgångarna mer än fördubblas mellan 2017 och 2020.

Eftersom kommunens investeringsutrymme under perioden, det vill säga den andel av investeringar som kan genomföras med egna medel, enligt budget uppgår till 94 mnkr kommer ca 275 mnkr att behöva finansieras genom lån under perioden. Den ingående

totala låneskulden vid 2017-års utgång beräknas till 208 mnkr ifall ytterligare 25 mnkr lånas upp under 2017.

Tabell 3 Utveckling av låneskuld 2018-2020 (tkr)

	Ingående låneskuld	2018	2019	2020
Upptagande av nya lån		80 000	145 000	50 000
Total låneskuld tkr	208 000	288 000	433 000	483 000

Investeringar och exploateringar för kommande år är budgeterat och planerat enligt nedanstående tabell.

Tabell 11: Investeringsram 2018-2020 (tkr)

Investeringsram tkr	2018	2019	2020
Exploatering	37 750	53 750	16 550
Kommunstyrelsen	2 100	2 600	2 100
Bildnings- och omsorgsnämnden	1 850	1 450	1 300
Samhällsbyggnadsnämnden, skattefinansierad vht	56 850	102 850	61 300
Samhällsbyggnadsnämnden, avgiftsfinansierad vht	13 930	15 500	4 000
Summa tkr	112 480	176 150	85 250

Av bilaga 1 framgår hur investeringsramen för respektive år fördelas på investeringsobjekt för perioden 2018-2020.

Bilaga 1

Investeringsbudget (inklusive exploateringar) 2018 samt plan för 2019-2020

Objekt	2018	2019	2020	totalt
<u>Park, fritid</u>				
Tingshusparken	2 500			2 800
<u>Gata</u>				
Kommunala gång & cykelvägar	1 500			1 500
<u>Fastighet</u>				
Ny skola, förskola, idrottshall	30 000	90 000	50 000	195 000
Anskaffning, anpassning kontor	150	150	150	450
Strategiska mark- och fastighetsförvärv	10 000	10 000	10 000	30 000
Tillgänglighetsanpassningar, fastighet	1 200			
Bostäder, Töllsjö	10 000			10 000
<u>Kommunkansli</u>				
IT	1 500	2 000	1 500	5 000
Reinvesteringar	600	600	600	
<u>Bildnings- och omsorgsnämnden</u>				
Årligt anslag reinvesteringar	1 300	1 300	1 300	
Inventarier HVB-boende	200			
Inventarier LSS-boende	200			
Inventarier förskoleavdelning	100	100		
Inventarier klassrum	50	50		
<u>Samhällsbyggnadsnämnden</u>				
Fiber			1 500	
Årligt anslag reinvesteringar	1 200	1 200	1 200	
System- och uppgraderingskomplettering	300			
Delsumma skattefinansierad verksamhet	60 800	106 900	64 750	
<u>Renhållning</u>				
Åtgärder på Råssa ÅVC	1 430			8 900
<u>Va</u>				
Reservvattenförsörjning Bollebygd	7 500	7 500		15 000
Ny vattentäkt och verk Töllsjö	500	4 000		5 000
Övervakningssystem VA-verken	500	500		1 000
Reinvesteringar VA-nät	4 000	4 000	4 000	
Delsumma intäktsfinansierad verksamhet	13 930	15 500	4 000	

<u>Exploateringar</u>				
Exploatering Prästgården	5 000	5 000		10 000
Exploatering Prästgårdsgärdet/ Fjällastorp		10 000		10 000
Exploatering Bergadalen etapp 2, VA	3 000	3 000		6 000
Exploatering Bergadalen etapp 2, Gata	5 000	4 000		9 000
Exploatering Getabrohult/ Grönkullen	5 000	15 000		5 000
Malmgården GC-väg	250	250		250
Malmgården, Gästgivarvägen	3 000			3 000
Järnvägsutredning, resecentrum	500	500	500	1 500
Exploatering ny stadsdel	15 000	15 000	15 000	
Diverse plankostnader	1 000	1 000	1 000	3 000
Summa exploateringar	37 750	53 750	16 550	
Totalsumma	112 480	176 150	85 250	

Ny redovisningsmodell

Tidigare redovisades tomtförsäljningar som en intäkt inom respektive exploatering. I praktiken innebar detta att kostnader för en exploatering och intäkten redovisades i en gemensam post, t ex kostnader 10,0 mnkr intäkter 9,0 mnkr där mellanskillnaden redovisades som en tillgång i balansräkningen. Detta ansåg RKR (Rådet för kommunal redovisning) stred mot god redovisningssed eftersom betydande tillgångar i form av gator, vägar, park osv inte redovisades utan var ”bortkvittat” mot intäkter. Från och med försäljning av Tyftet 2 och framåt avser Bollebygd följa rådet från RKR avseende exploateringsredovisning där intäkterna redovisas direkt över resultatet. Detta kommer innebära att resultatet för enstaka år kommer variera beroende på vilken omfattning försäljning av tomter har skett.

Avseende VA redovisas den enligt praxis, VA-åtgärder bokförs som en tillgång och skrivs av på 30-60 år, anslutningsavgifter periodiseras där 10 % intäktsbokförs år 1, resterande del fördelas på ytterligare 49 år. Syftet med denna redovisning är att få en så jämn fördelning mellan kostnader och intäkter som möjligt.